

Manevi Değerlerin Kazanımında Sosyal ve Kültürel Faaliyetlerin Etkisi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Manevi Değerlerin Kazanımında Sosyal ve Kültürel Faaliyetlerin Etkisi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25535>

Özet

Manevi Değerlerin Kazanımında Sosyal ve Kültürel Faaliyetlerin Etkisi Ölçeği, bireylerin sosyal ve kültürel etkinliklere katılmalarını, onların manevi ve ahlaki değerleri ne ölçüde edindiğini veya pekiştirdiğini belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, 2021 yılında Koç ve Budak tarafından geliştirilmiş ve sağlam psikometrik özellikler sergilemektedir. Toplam 18 maddeden oluşan bu araç, 5'li Likert tipi derecelendirme kullanır ve üç ana faktör altında toplanmıştır: Dürüstlük ve Sorumluluk, Sabır ve Saygı, ve Yardımseverlik. Yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olan bu ölçek, eğitim ve din psikolojisi alanlarında sosyal faaliyetlerin değerler eğitimi üzerindeki etkisini ölçmek için güçlü bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Manevi değerler, Sosyal faaliyetler, Kültürel faaliyetler, Değerler eğitimi, Faktör Analizi, Cronbach's Alpha, Psikometri, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Ahmet Koç, Yılmaz Budak

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin katıldıkları sosyal ve kültürel faaliyetlerin, onların dürüstlük, sorumluluk, sabır, saygı ve yardıms severlik gibi temel manevi ve ahlaki değerleri kazanma süreçleri üzerindeki etkisini kapsamlı bir şekilde değerlendirmektir. Bu ölçek, özellikle değerler eğitiminin dolaylı yollarla, yani formal olmayan öğrenme ortamları aracılığıyla nasıl gerçekleştirildiğini ölçmeye odaklanmıştır.

Ölçek, sosyal bilimler ve eğitim alanında çalışılan araştırmacılara, öğrencilerin veya katılımcıların sosyal etkileşimler yoluyla manevi gelişim düzeylerini nicel olarak inceleme imkanı sunarak, eğitim programlarının ve faaliyetlerin etkinliğinin değerlendirilmesine katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Yapı

Ölçek, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılmadan bir sonucu olarak edinilen manevi değerleri ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Yapı, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda belirlenen üç temel alt boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar, manevi değerlerin farklı yönlerini temsil ederek kapsamlı bir değerlendirme sağlamaktadır.

Ölçeği oluşturan 18 madde, aşağıdaki üç psikolojik yapı etrafında kümelenmiştir:

Dürüstlük ve Sorumluluk: Bireyin sözüne sadık kalması ve görevlerini yerine getirme bilinci.

Sabır ve Saygı: Hoşgörülü olma, farklı görüşlere değer verme ve insan haklarına riayet etme.

Yardıms severlik: Başkalarına karışık destek olma ve empati kurma becerisi.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılarak kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygunluğunu gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0,947 olarak belirlenmiştir, bu da mükemmel bir uyumu işaret etmektedir. Ayrıca, Bartlett testi sonuçları da kay kare değerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermiştir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları, ölçeğin önerilen üç faktörlü yapıya uygun verilerle yüksek düzeyde uyumlu olduğunu kanıtlamıştır. Uyum indeksleri (Fit Indices) sonuçları şöyledir: χ^2/sd oranı 2,64 olarak bulunmuştur (kabul edilebilir sınırların altındadır); Kök Ortalama Kare Yaklaşım Hatası (RMSEA) değeri 0,078 olarak tespit edilmiştir. Diğer önemli uyum indeksleri ise şöyledir: Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI)=0,97; Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NNFI)=0,98; Karşılaştırılabilir Uyum İndeksi (CFI)=0,98; Göreceli Uyum İndeksi (RFI)=0,96; Kök Ortalama Kare Kalıntı (RMR)=0,060; Standartlaştırılmış Kök Ortalama Kare Kalıntı (SRMR)=0,046 ve Artmış Uyum İndeksi (IFI)=0,98. Bu değerlerin tamamı, modelin mükemmel veya çok iyi bir uyum sergilediğini göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığı ve güvenilirliği, Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanarak değerlendirilmiştir. Ölçeğin tamamı için hesaplanan Cronbach's Alpha katsayısı 0,949 gibi oldukça yüksek bir değere sahiptir, bu da ölçeğin mükemmel düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Faktör bazında güvenilirlik katsayıları da yüksek düzeyde iç tutarlılığı desteklemektedir. Üç faktör için sırasıyla hesaplanan Cronbach's Alpha değerleri şöyledir:

Faktör 1 (Dürüstlük ve Sorumluluk): 0,929

Faktör 2 (Sabır ve Saygı): 0,865

Faktör 3 (Yardıms severlik): 0,842

Bu sonuçlar, ölçeğin hem genel olarak hem de alt boyutlar bazında son derece güvenilir olduğunu ve maddeler arasında güçlü bir iç tutarlılık bulunduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde, veri yapısını belirlemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)

uygulanmıştır. AFA sonuçları, ölçeğin toplam 18 maddeden ve üç belirgin faktörden oluştuğunu ortaya koymuştur. Bu üç faktörün, ölçülen toplam varyansın %66,6'sının açıkladığı tespit edilmiştir, bu da psikolojik ölçekler için çok iyi bir açıklama oranıdır.

Faktör yük değerleri (Factor Loadings), maddelerin ait oldukları faktörleri ne kadar iyi temsil ettiğini göstermektedir. Bu ölçekteki faktör yük değerlerinin 0,55 ile 0,82 arasında değeri belirlenmiştir. Bu aralık, tüm maddelerin ilgili faktörleriyle güçlü ve anlamlı bir ilişkiye sahip olduğunu ve faktör yapısının sağlam olduğunu göstermektedir. Faktörlere sırasıyla Dürüstlük ve Sorumluluk, Sabır ve Saygı, ve Yardımsızlık isimleri verilmiştir.

Araç

Test Türü: Ölçek Geliştirme (Development)

Format: Öz Bildirim Ölçeği

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Ancak çalışma, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılan bireyler üzerinde yapılmıştır.)

Yaş Grubu: Belirtilmemiştir (Genç yetişkin ve yetişkin gruplarına uygulanabilir).

Popülasyon Detayları: Orijinal çalışmanın detayları için referans makaleye başvurulmalıdır.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. (1= hiç katılmıyorum - 2= nadiren katılmıyorum - 3= kısmen katılmıyorum - 4= çoğunlukla katılmıyorum - 5= tamamen katılmıyorum)

Anahtar Kelimeler

Psikometrik özellikler, Yapı geçerliliği, KMO, RMSEA, Dürüstlük, Sorumluluk, Yardımsızlık, Sabır.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanmadı

İletişim E-posta Adresleri: ahmedkoc@hotmail.com

Yazın Adresi: Ahmet Koç (Sorumlu Yazar)

Şzinler, Ücret ve Test Yılı?

Şzinler: Ölçeğin akademik çalışmalarda kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ticari kullanım için ücret bilgisi belirtilmemiştir.

Test Yılı?: 2021

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylı psikometrik bilgileri içeren PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir. Orijinal PDF dosyası için: [manevi-degerlerin-kazaniminda-sosyal-ve-kulturel-faaliyetlerin-etkisi-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Koç, A. ve Budak, Y. (2021). Manevi Değerlerin Kazanımında Sosyal ve Kültürel Faaliyetlerin Etkisi Ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. **Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi**, **21**(1), 323-349.

Makale DOI Adresi: <https://doi.org/10.33415/daad.755617>

Dergipark Bağlantısı: dergipark.org.tr

Manevi Değerlerin Kazanımında Sosyal ve Kültürel Faaliyetlerin Etkisi

Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Katıldığımız sosyal ve kültürel faaliyetler sayesinde diğer insanların haklarına saygılı olmanın çok önemli olduğunu daha iyi anladım.

(Toplam 18 madde)